روزنامه شرق

رحلت رسول اکرم (ص) و شهادت امام حسن مجتبی (ع) را تسلیت می‌گوییم

سه‌شنبه ۲۰ مرداد ۱۴۰۵
۲۷ صفر ۱۴۴۸
۱۱ آگوست ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۴۹
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

بقایی در دفاع از پیمان سه جانبه عربستان و پاکستان و ترکیه:

دلیلی ندارد نگران پیمان مکه باشیم

۶

در «شرق» امروز می‌خوانید: اسرائیل طرح هیئت صلح را رد می‌کند • شایعه‌ای که واقعیت شد: ابراهیم ایوبی • وقتی دولت آینده را روایت نمی‌کند: کامران یگانگی • پشت پرده منافع طبقاتی

ترکیه، عربستان و پاکستان به دنبال لایه تازه‌ای از بازدارندگی در برابر تهدیدهای جدید هستند

ارتش، پول، بمب اتم

گزارش تیتریک را در صفحه ۴ بخوانید

جزئیات گزارش عملکرد انجمن حمایت از کودکان در سال ۱۴۰۴ منتشر شد

آزار در صدر پرونده‌ها

این گزارش را در صفحه ۵ بخوانید. عکس: آیدین رهبر

سرمقاله

آیا با بن‌بست مواجهیم؟

کوروش احمدی
دیپلمات پیشین

تحولاتی که در چند روز گذشته رخ داده، ظاهرا و متأسفانه حکایت از سخت‌ترشدن مواضع ایران و آمریکا در ارتباط با حل دیپلماتیک مسئله دارد. مقامات ایرانی از هفته گذشته تأکید داشتند که نیل به توافقی با عمان در مورد خطوط تفکیک ترافیک دریایی (TSS) شرط کافی برای بازگشایی تنگه هرمز نخواهد بود. بیانیه دبیر سابق شورای امنیت ملی در شنبه گذشته حاوی فهرستی از شروط ایران بود. در این بیانیه بازگشایی تنگه مشروط به عدم توهین به مقدسات ملت ایران، توقف تجاوز علیه ایران و متحدان ایران، رفع محاصره ایران و خارج‌شدن نیروهای آمریکایی از پیرامون ایران، پرداخت خسارت دو جنگ، لغو تحریم‌ها و آزادی اموال ایران مشروط شده است. کناره‌گیری هم‌زمان سردار ذوالقدر و انتصاب سردار محسن رضایی به‌عنوان دبیر شعام و هم‌زمان نماینده رهبری در شعام نیز تحول مهمی است. روشن نیست که آیا سابقه اجرائی-عملیاتی سردار رضایی دلیل اصلی انتصاب او بوده است. اگرچه نمی‌توان یکی از این دو را رادیکال‌تر دانست، اما حداقل روشن است که سردار ذوالقدر به یادداشت‌تفاهم رأی مثبت داده بود، اما هنوز از نظر سردار رضایی درباره یادداشت‌تفاهم مطلع نیستیم؛ هرچند او را نمی‌توان مخالف مذاکره دانست. به هر حال، با توجه به شناختی که از ایشان داریم، قرارگرفتن ایشان در رأس ساختار دبیرخانه امنیت ملی و روند مذاکرات تحول مهمی است. چند هفته آینده نشان خواهد داد که آیا ایشان بیشتر متمایل به پیشبرد روند صلح است یا با تکیه بر سابقه نظامی و جنگی، بر ابعاد نظامی متمرکز خواهد شد. همچنین روشن نیست مواضع غیررسمی‌ای که سردار ذوالقدر یک روز قبل از کناره‌گیری برای بازگشایی تنگه هرمز اعلام کرد، مواضع واقعی شعام است یا یک مانور سیاسی.

ادامه در صفحه ۵

برگزیده‌ها

روایت «شرق» از ابهامات چهارماهه در رأس مهم‌ترین نهاد امنیتی کشور

شعام؛ از ابهام تا تغییر

۲

واکاوی تأثیر اندیشه‌های ژاک دریدا بر زبان‌شناسی و نظریه ادبی معاصر

نام دریدا

۷

گزارش «شرق» از اهمیت تنگه‌های هرمز و مالاکا که دو اقتصاد بزرگ جهان را به رویارویی کشانده است؛

جنگ پنهان آمریکا و چین در دو آبراهه

۳

نگاه

قلم‌های خسته چشم‌های بسته

یادداشتی از قادر باستانی تبریزی

۸

پیمان دفاعی سه‌جانبه؛ آیا منطقه وارد نظم جدیدی می‌شود؟

یادداشتی از محسن شریف‌خدائی

۲

بازتاب

رئالیسم طبقاتی؛ مبنای هراس از شرق

در تاریخ ۱۴ مردادماه سال جاری، یادداشتی با عنوان «چه کسی از شرق می‌هراسد؟» به قلم آقای ابوالفضل گرمابی در روزنامه «شرق» منتشر شد. چند روز پس از انتشار این یادداشت، حزب مؤتلفه اسلامی مطلبی شتاب‌زده و دور از ادب و آداب رسانه‌ای تحت عنوان جوابیه به دفتر روزنامه ارسال کرد که متأسفانه نشان می‌دهد یا یادداشت روزنامه درست خوانده نشده یا با کمال تأسف درست فهم نشده است.

با این حال، «شرق» بنا بر مسئولیت حرفه‌ای خود و تنویر افکار عمومی، متن جوابیه ارسالی حزب مؤتلفه اسلامی را منتشر و داوری درباره محتوا، استدلال‌ها و ادبیات به‌کاررفته در آن را به خوانندگان محترم واگذار می‌کند. در عین حال، ذکر یک نکته برای روشن‌شدن موضوع ضروری است: به نظر می‌رسد نویسندگان این جوابیه، معنا و مبنای اصلی یادداشت آقای گرمابی را به‌درستی دریافت نکرده و مفهوم کلمه «شرق» در آن نوشته را، که ناظر بر جغرافیا و یک صورت‌بندی کلان‌تر سیاسی و تاریخی است، به نام روزنامه «شرق» تقلیل داده‌اند. همین برداشت، بخش قابل توجهی از نقدها و اعتراض‌های مطرح‌شده در جوابیه را متوجه موضوعی کرده که اساسا محل بحث نویسنده یادداشت نبوده است. «شرق» ضمن تأکید دوباره بر حق نقد و پاسخ برای همه اشخاص، احزاب و جریان‌های سیاسی، امیدوار است اعضای محترم حزب مؤتلفه اسلامی با مطالعه دقیق‌تر یادداشت نخست آقای گرمابی، زمینه و مقصود اصلی بحث را مورد توجه قرار دهند. بدیهی است نقد مؤثر و گفت‌وگوی سازنده، پیش از هر چیز نیازمند خواندن دقیق متن مورد نقد، پرهیز از تقلیل مفاهیم و حفظ ادبیاتی درخور فضای عمومی و رسانه‌ای کشور است. درخصوص جوابیه حزب مؤتلفه به یادداشت مذکور، نکات تکمیلی ذیل لازم به ذکر است:

۱- رفتار دولت‌ها در فضای بین‌المللی را می‌توان منطبق بر «رئالیسم سیاسی» تفسیر کرد. در این الگو به جای اتخاذ سیاست‌های آرمان‌گرا، بر قدرت و منافع مادی کشورها تأکید می‌شود. براین‌اساس، سیاست، تابع قوانین عینی و مبتنی بر منافع ملی است و منافع ملی هم براساس قدرت تعریف می‌شود. برای مثال روسیه و چین (بلوک شرق) به جای اینکه تمایلات ایدئولوژیک خود را ملاک عمل قرار دهند، همواره به توسعه گستره هژمونیک خود و عقب‌راندن جبهه غربی توجه داشتند. حمایت این دو کشور در وتوی قطع‌نامه‌های ضد ایرانی نیز نشان از نگاه راهبردی این دو کشور به مسئله ایران و جایگاه ژئوپلیتیک آن در خاورمیانه دارد. این در شرایطی است که کشورهای اسلامی منطقه در ائتلاف‌سازی بر ضد ایران اصرار دارند. بنابراین تفسیر دیپلماسی کشورها براساس خط‌کشی‌های ایدئولوژیک، غیرواقع‌بینانه به نظر می‌رسد.

۲- همان‌گونه که «رئالیسم سیاسی» موضع دولت‌ها در فضای بین‌الملل را مشخص می‌کند، «رئالیسم طبقاتی» هم تعیین می‌کند احزاب چه مواضعی در داخل اتخاذ کنند. همان‌طور که از نمایندگان کارفرمایان نمی‌توان انتظار داشت در جلسات تعیین دستمزد «شورای عالی کار» منافع کارگران را نمایندگی کنند، حمایت حزب مؤتلفه اسلامی -با خاستگاه بازاری- از منافع بازاریان و تجار، موضوع چندان عجیبی نیست. سابقه حضور افراد مؤثر حزب در اتاق بازرگانی نیز فراتر از هر چیزی، به تخصص این افراد و جایگاه طبقاتی آنها مرتبط است. در این میان نام‌بردن نویسنده از حزب مؤتلفه صرفا برای اشاره به خاستگاه اجتماعی و سیاسی مصداق مورد بحث و در پیوند با توضیحی است که آقای عبدخدایی درباره مناسبات میان نیروهای سیاسی ارائه کرده و هیچ دلالتی بر انتساب رفتار رانتی به این حزب ندارد.

۳- اما مسئله اصلی عدم تطابق الگوی انباشت ایرانی با الگوی انباشت چینی است که بنابر توضیحات نویسنده می‌تواند مانع اصلی اتحاد راهبردی ایران و چین باشد. شواهد آماری حاکی از سهم بالای نفت، معادن، خدمات مالی و بخش بازرگانی در اقتصاد ایران است. مسئله مورد بحث، نه ماهیت این بخش‌ها، بلکه تصاحب رانتی ارزش حاصل از آنهاست. به این معنا که بخش مهم ارزش از مسیرهایی چون انحصار مجوز، اختلاف قیمت، سهمیه‌های ارزی و دسترسی رانتی به منابع طبیعی توزیع می‌شود. همان‌طور که در تحلیل نویسنده آمده، اقتصاد سیاسی مبتنی بر رانت نمی‌تواند پذیرای سرمایه‌گذاری در حلقه‌های مؤثر زنجیره ارزش باشد. نویسنده تلاش دارد روشن کند که پیش‌شرط اساسی ایجاد رابطه راهبردی با کشور چین، تغییر ساختار اقتصاد سیاسی رانتی موجود است که بخش بزرگی از مدافعان و ذی‌نفعان آن را می‌توان در میان همان نیروهایی دید که از سیاست «چرخش به شرق» حمایت می‌کنند.

در پایان یادآور می‌شود انتساب صفت «رانتی» به حزب مؤتلفه اساسا ادعای مقاله نیست. مقاله به طور مشخص درباره یک ساختار اقتصاد سیاسی و منافع مادی گروه‌های اقتصادی سخن می‌گوید. بنابراین اینکه مقاله به یک داوری درباره حزب مؤتلفه فروکاسته شود، به هیچ عنوان با مقصود نویسنده منطبق نیست.

واکنش حزب مؤتلفه اسلامی به یادداشت «شرق»

در روزنامه «شرق» تاریخ ۱۴۰۵/۰۵/۱۴ یادداشتی در صفحه اول درج شده که برخلاف ادب رسانه‌ای و واقعیت و حقیقت و مشتمل بر تحلیل غلط می‌باشد.

نویسنده با لحن بی‌ادبانه، حاجی‌بازاری مذهبی مؤتلفه و کت‌شلواری‌های فرنگ‌رفته اتاق بازرگانی، به اعضای محترم مؤتلفه اسلامی با ۷۰ سال خدمات فرهنگی، سیاسی، امدادی و اجتماعی به انقلاب اسلامی و رعایت اخلاق و ادب در رابطه با تفکرات سیاسی گوناگون، حتی تفکرات تیره اکثر نویسندگان روزنامه شرق، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران اهانت کرده و آنها را متهم کرده است که علت اختلافات آنها با محتویات روزنامه شرق، «نه دلیل عقیدتی و ایدئولوژیک است، بلکه منطبق بر الگوی مادی مشترکی است که منافع تجار را در صنعت و بانکداری نمایندگی می‌کند. اختلاف‌نظرهای فرهنگی نیز آنچنان دیرپا نیستند که زدوبندهای پشت صحنه و شب‌نشینی‌های دوره‌ای حل نشوند».

می‌نویسد: «کارتل‌ها می‌توانند هم انحصار را حفظ کنند و هم سود بیشتری را از بازی در حلقه‌های بالاتر زنجیره ارزش‌ها ببرند که به دلایلی نادرست است. سرمایه رانتی سودش را از کمیابی مصنوعی، انحصار مجوز، اختلاف قیمت، سهمیه‌های ارزی و تسلط رانتی بر زمین و نفت به دست می‌آورد».

بقیه مقاله، تحلیلی در روابط اقتصادی ایران با چین و هژمونی اقتصادی غرب یا چین و تغییر جایگاه ایران در زنجیره ارزش جهانی است.

توضیحا در چنین مقاله اقتصادی، معلوم نیست چرا به مؤتلفه اسلامی و جناب آقای عبدخدایی حمله شده و مطرح شده است. زیرا آقای عبدخدایی پیش‌کسوتی است از جمعیت فدائیان اسلام که ارتباطی با کارتل‌ها و اقتصاد چینی یا غربی ندارد و در اسلام پیامبر صلوات‌الله علیهم می‌فرمایند: «اکرموا کبارکم».

مؤتلفه اسلامی نیز اصولا طبق قانون احزاب و مشی ۷۰ساله‌اش در انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی فعالیت اقتصادی نداشته و ندارد. چه غربی باشد و چه شرقی و اصولا تفکر مؤتلفه اسلامی در اقتصاد بر مبنای اقتصاد ارزشی و اسلامی است. ارتباطی به افکار مارکسیستی، پرولتاریا بورژوازی و طبقه‌بندی‌های غلط کمونیستی نداشته و ندارد.

همان‌طور که با اقتصاد سرمایه‌داری لیبرالی مادی‌گرایی غرب ارتباطی نداشته و ندارد.

مشی مؤتلفه اسلامی ضد رانت‌خواری و سوءاستفاده‌های اقتصادی بوده و هست و پاکی و سلامت اقتصادی مؤتلفه اسلامی هم قابل انکار نیست.

مؤتلفه‌ای‌ها هم در مواضع و مکتوبات و مصاحبه‌ها و مناظره‌ها همواره براساس ادب گفت‌وگو داشته و ادب قلم را عمل کرده‌اند؛ همان‌طور که در نامه دبیرکل سابق مؤتلفه اسلامی به روزنامه شرق، در سال‌های گذشته رعایت شده است.

انتظار این است جنابعالی اقدامات لازم را در جبران این بی‌ادبی و اتهام‌زنی به عمل آورید.

معاونت تبلیغات و روابط عمومی
حزب مؤتلفه اسلامی

یادداشت

شرایط سخت و جان‌های سخت

حسین حقگو
کارشناس اقتصادی

«ما به مدیر پول می‌دهیم تا برایمان ضرر ایجاد کند و در عین حال فوق‌العاده مدیریت هم می‌گیرد. کدام عقلی چنین کاری را می‌پذیرد؟ اما ما این کار را انجام می‌دهیم و هر وقت می‌خواهیم به آن دست بزنیم، ناگهان از چندین جا صدا بلند می‌شود...» (مسعود پزشکیان- ۵/۱۵).

۱. شرایط سخت و دشوار است و تاب‌آوری و تغییر بهبودخواهانه آن، جان‌های سخت را می‌طلبد. در آن صورت است که به قول ویلیام فالکنر، نوبلیست ادبیات، «انسان نه‌فقط پایدار بلکه پیروز خواهد شد». از منظر اقتصادی، این جان‌های سخت که پیروزی انسان و در اینجا پیروزی انسان ایرانی را رقم می‌زنند، از دل اقتصادی دولتی و انحصاری درنمی‌آیند. اقتصادی که جسارت، خلاقیت و مردم‌دوستی را می‌کُشد و تظاهر، تزویر و ناکارآمدی را ترویج می‌کند. مشکل هم البته فقط در تقوا نیست و با توصیه‌های اخلاقی معضل رفع و رجوع نمی‌شود؛ «حل این مشکل به مفهوم تقوا بازمی‌گردد؛ یعنی باید افراد توانمندتر، داناتر و کارآمدتر را به کار گرفت، نه افراد سیاسی‌تر یا ظاهرا حزب‌اللهی‌تر (همان)، بلکه این تحول بزرگ نیازمند تحولات ساختاری براساس نظریه‌های علمی است. اگر ادعا این باشد که آدم‌های خوب، کارهای خوب و آدم‌های بد، کارهای بد انجام می‌دهند، نیازی به نظریه‌پردازی پیچیده‌ای نداریم. مهارت نظری ما زمانی مورد نیاز است که نشان دهیم چگونه آدم‌های بد (یعنی کنشگران نفع‌طلب) می‌توانند به نتایج مطلوب عمومی دست یابند و چگونه آدم‌های خوب (کنشگران دغدغه‌مند دیگران) می‌توانند نتایج نامطلوب عمومی تولید کنند. ما به نظریه نیاز داریم تا دست نامرئی بازار و همچنین چگونگی فرش‌شدن راه جهنم با نیت‌های خوب را تبیین کنیم» (فون هایک).

ادامه در صفحه ۶

یادداشت

پایان کشور «دوست»

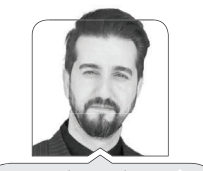

حامد نقی‌لو
کارشناس سیاست خارجی

کشورها دیگر «دوست» ندارند. این گزاره، توصیف جهان امروز است؛ جهانی که در آن رابطه‌ها نه با برچسب‌های ثابت، بلکه با منفعت موضوعی تعریف می‌شود. کشورها در انرژی شریک‌اند، در امنیت رقیب، در تجارت همسو و در یک پرونده بین‌المللی ناسازگار. چین و استرالیا، با وجود تجارت سنگین، در امنیت و فناوری در دو مسیر متفاوت حرکت می‌کنند و این وابستگی تجاری ۲۰۰ میلیارد دلاری، مانع از تنش‌های امنیتی نشده است. هند در انرژی با روسیه همسو است و در فناوری با آمریکا، دو مسیر، دو سیاست، بدون تناقض. ترکیه در انرژی با روسیه همکاری می‌کند و در فناوری دفاعی با اوکراین؛ یک مسیر اقتصادی و یک مسیر امنیتی و هر دو مسیر، نقش این کشور را چندلایه کرده‌اند. پاکستان میانجی ایران است و هم‌زمان عضو پیمان مکه؛ یک مسیر سیاسی، یک مسیر نظامی و هیچ‌کدام دیگری را نفی نمی‌کند. این مثال‌ها نشان می‌دهد همکاری در یک حوزه، هرگز به معنای دوستی مطلق در حوزه‌های دیگر نیست.

ادامه در صفحه ۵

درگذشت زنده‌یاد حاج عبدالغفور ایران‌نژاد
نماینده چابهار، نیک‌شهر، کنارک و قصرقند
در مجلس شورای اسلامی موجب تأسف و تأثر شد.
از خداوند متعال برای آن مرحوم، علو درجات
و برای بازماندگان صبر و اجر آرزومندیم.
رجوع به صفحه ۲

انا لله و انا الیه راجعون
درگذشت زنده‌یاد **عبدالغفور ایران‌نژاد**
نماینده چهار دوره مجلس شورای اسلامی از خطه مکران،
موجب تأسف همه دوستان و بستگان شد. عبدالغفور انسانی
صبور و اهل سخا و گذشت بود. از خدای منان برای او رحمت
و مغفرت و برای خانواده و بازماندگان صبر و اجر خواهانیم.
سیدمحمود حسینی، علی‌اوسط هاشمی
دانیال محبی، محمدحسین اژدری، شریف فتوحی
احمدعلی موهبتی، حجت میرزایی، خلیل درخشان
عبدالرحیم کردی، مسعود کرباسچی
منصور شیخی، ایوب درویشی، مهدی رحمانیان

نوبت دوم
سازمان خصوصی سازی
IRANIAN PRIVATIZATION ORGANIZATION
«خلاصه آگهی عرضه عمومی»
م الف ۱۴۷۱
رجوع به صفحه ۳
شناسه آگهی ۲۲۴۱۷۵۰